

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-248/96

Datum: 30.9.1998

**Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Udeta,
ki se mu pridružujeta sodnica dr. Wedam-Lukić in sodnik Krivic**

1. Glasoval sem za izrek, čeprav imam vsebinsko proti ocenjevanju historičnih zakonov določene pomisleke. Za izrek pa sem glasoval zaradi tega, ker predstavlja nadaljevanje dosedanje prakse Ustavnega sodišča RS. Nobenega dvoma tudi ni, da so se po drugi svetovni vojni sodni postopki pogosto izkoristili za obračunavanje s političnim ali razrednim nasprotnikom. V posamičnih sodnih postopkih je prihajalo do zlorab pri ugotavljanju dejanskega stanja in pri uporabi pravnih norm. Pa tudi same norme "revolucionarnega" prava so bile po svoji vsebini in obliki take, da so omogočile arbitrarnost. Še posebej je to veljalo za področje kazenskega prava, ki je vsebovalo premalo določene norme, ki so bile v nasprotju s temeljnim postulatoma kazenskega prava, da morajo biti kazniva dejanja določno opredeljena (*lex certa*).

2. Kljub temu pa sem mnenja, da po več kot petdesetih letih ni smiselno ocenjevati abstraktnih norm, pa tudi ne obnavljati ali revidirati v določenem zgodovinskem obdobju končanih kazenskih postopkov. Iz tč. 5 obrazložitve odločbe je razvidno, da je Zakon o kaznovanju zločinov in prestopkov zoper slovensko narodno čast (ZSNČ) veljal le krajše časovno obdobje. Po več kot petdesetih letih ocenjevati pravne norme tega zakona je po mojem mnenju težko, saj ga je treba umestiti v določeno zgodovinsko obdobje. Ustavno sodišče samo ugotavlja (tč. 16 obrazložitve), da so se po drugi svetovni vojni sojenja zaradi ravnanj zoper narodno čast odvijala tudi v drugih državah zahodne Evrope.

Vendar pa (tak je bil primer Francije) so v drugih državah storjene krivice vsaj deloma odpravili z novo zakonodajo, v Franciji na primer z amnestijo.

Mnenja sem, da bi tako morali ravnati tudi v naši državi. Vendar Zakon o popravi krivic (Uradni list RS, št. 59/96) izrecno med predpisi ni naštel tudi kazenskih sodb, izrečenih na podlagi ZSNČ. Odločba Ustavnega sodišča bo tudi omogočila v skladu z določbo člena 416 ZKP obnove na podlagi tega zakona končanih kazenskih postopkov. Vendar pa bo moralo sodišče več kot petdeset let po končanem postopku ocenjevati ne le posamične norme tedaj veljavnega zakona, temveč tudi ugotavljati konkretne relevantne dejanske okoliščine. Kar se tiče ocenjevanja samih norm, bo moralo sodišče v konkretnih postopkih ocenjevati, ali je bila neka zakonska določba dovolj določna ali ne. Pri tem sem osebno mnenja, da so številne določbe ZSNČ dovolj določne. Take so na primer opredelitve 2. člena tega zakona, ki šteje za zločine in prestopke zoper slovensko narodno čast zlasti tudi "izdajanje, tiskanje, razširjanje knjig, brošur, člankov, razglasov ali letakov, s katerimi se opravičuje okupacija, oziroma obstoja ali sramoti narodno osvobodilni boj", "neposredna ovadba, ki je utegnila imeti nevarne posledice za ovadenca", "izkoriščanje stiske ali sramotitev pripadnikov narodnoosvobodilnega gibanja zaradi njihovega prepričanja ali delovanja", "pritisk nanje z namenom, da spremene prepričanje ali prenehajo z delovanjem", "delovanje na odgovornih mestih v letu 1941, ki je prispevalo k sramotnemu porazu in kapitulaciji Jugoslavije" in podobno. Bolje bi bilo z novim predpisom popraviti krivice, temelječe na kazenskih sodbah, pa naj si bodo posledica premalo določenih kazenskih predpisov ali zlorabe kazenskih postopkov v konkretnih zadevah.

Ne glede na te pomisleke pa sem se odločil glasovati za izrek, pa čeprav ta izrek v bistvu ne pove nič drugega, kot da je treba pri obnavljanju kazenskih postopkov presojeti ne le ugotovljeno dejansko

stanje in pravilno uporabo kazenskega zakona v posameznih primerih, temveč tudi samo kazensko normo, zlasti z vidika njene zadostne določenosti.

dr. Lojze Ude

dr. Dragica Wedam-Lukić

Matevž Krivic